

29.9.2025

Lasten parlamentin toimintasäännöt 2025

1. Johdanto

Ylöjärven lasten parlamentti perustetaan vuonna 2025, ja se tarjoaa 1.–6.-luokkalaisille lapsille mahdollisuuden osallistua kaupungin päätöksentekoon. Parlamentti toimii nuorisopalvelujen alaisuudessa, ja sen tavoitteena on edistää lasten osallisuutta, demokratia- ja vaikuttamistaitoja sekä tuoda lasten ääni kuuluviin kaupungin päätöksenteossa. Päätös perustamisesta tehtiin kaupunginvaltuustossa ja perustaminen on myös osa Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin toimintasuunnitelmaa, johon Ylöjärvi hakee mukaan.

2. Toiminnan taustalla

2.1 Lasten oikeuksien tukeminen

Lasten parlamentin toiminta tukee YK:n lapsen oikeuksien sopimusta, joka korostaa lasten oikeutta osallistua ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen artiklojen 12 ja 13 mukaan lapsella on oltava oikeus ilmaista mielipiteitään itseään koskevissa asioissa ja nämä mielipiteet tulee ottaa huomioon lapsen ikä ja kehitystason mukaisesti. Lapsella tulee myös olla mahdollisuus tiedonsaantiin. Osallisuuden edistäminen ei rajaudu kunnissa ainoastaan lasten- ja nuorten kanssa suoraan toimiviin, vaan ne velvoittavat myös muita tahoja. Lapset ovat kuntalaisia, jotka eivät ikänsä puolesta pääse äänestämällä vaikuttamaan. Aikuisten tehtävänä on taata myös lasten mielipiteiden kuuleminen, sekä tarjota mahdollisuuksia vaikuttamiseen. Perustaminen vahvistaa lasten osallisuutta ja parantaa heidän kuulemistaan päätöksenteossa.

2.2 Lainsäädäntö

Toimintaa ohjaavat muun muassa perustuslaki, perusopetuslaki ja nuorisolaki, jotka kaikki korostavat lasten ja nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Suomen perustuslain mukaan lapsia tulee kohdella tasa-arvoisesti, ja heillä tulee olla oikeus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. Perusopetuslain mukaan jokaisella oppilaalla tulee olla oikeus osallistua. Lain mukaan kaikilla oppilailla tulee olla mahdollisuus osallistua koulun kehittämiseen ja toimintaan sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvissä asioissa. Nuorisolaki taas velvoittaa kuntia kuulemaan nuoria kaikissa heitä koskevissa asioissa. Nuorisolain alle luetaan kaikki alle 29-vuotiaat kuntalaiset.

2.3 Perustaminen

29.9.2025

Ylöjärven kaupunginvaltuusto päätti lasten parlamentin perustamisesta marraskuussa 2024 pidetyssä talousarviokokouksessa. Parlamentti korvaa nykyisen lapsi- ja nuorisoneuvoston ja jatkaa sen työtä lasten ja nuorten äänen esiin tuomisessa. Lasten parlamentti käynnistetään Ylöjärvellä vuoden 2025 aikana. Perustamisen tueksi on kysytty koulujen toiveita parlamentin suhteen. Lisäksi tullaan haastattelemaan muissa kunnissa lasten parlamentin toimintaa ohjaavia tahoja, hyvien käytänteiden selvittämiseksi.

3. Toimintasäännöt ja ehdot

3.1 Jäsenyys ja edustus

Lasten parlamentti on edustuksellinen elin, johon jokainen koulu saa valita kaksi edustajaa parhaaksi katsomallaan tavalla. Kouluja pyydetään kuitenkin painottamaan edustajien valintaa eri ikäryhmistä (1.-3. vuosiluokat sekä 4.-6. vuosiluokat), jottei ikäjakauma painotu pelkästään tiettyyn ikäryhmään sekä huomioimaan myös haavoittuvassa asemassa olevat oppilaat. Edustajat valitaan vuosittain, ja heidän toimikautensa kestää yhden vuoden. Jokaiselle koululle nimetään yhteyshenkilö, joka toimii linkkinä parlamentin ja koulun välillä.

3.2 Kokoukset ja toiminta

Kokouksia järjestetään maksimissaan viisi kertaa lukuvuoden aikana. Tapaamiset sijoittuvat koulu-aikaan. Kokouspaikkana toimii käytettävissä olevat tilat, kuten kaupungintalo sekä koulut. Kokouksissa käsitellään lasten esille tuomia aiheita ja ideoita, jotka voivat liittyä esimerkiksi koulun arkeen, vapaa-ajan toimintaan tai kaupungin palveluihin. Kokouksia ohjaa kaksi nuorisopalvelujen työntekijää, jotka tarjoavat tarvittavan tuen ja ohjauksen osallistujille. Lisäksi kokouksiin voidaan kutsua eri alojen asiantuntijoita. Nuoremmilta lapsilta kerätään tarvittaessa tietoa varhaiskasvatuksen kautta, jotta heidänkin näkemyksensä tulevat huomioiduiksi. Lasten parlamentti laatii vuosittain toimintakertomuksen sekä seuraavan vuoden toimintasuunnitelman.

3.3 Resurssit ja tuki

Hyvinvointilautakunnan on huolehdittava vaikuttamistoimielinten, kuten lasten parlamentin toimintaedellytyksistä. Ylöjärven kaupungin hyvinvointilautakunta osoittaa lasten parlamentille ohjaajan, joka työskentelee nuorisopalveluissa sekä varaa parlamentille talousarvion, joka kattaa välttämättömät menot, kuten matkojen kustannukset tasa-arvoisen osallistumisen mahdollistamiseksi. Nuorisopalvelut tarjoavat parlamentille tarvittavan tuen ja ohjauksen, jotta toiminta on sujuvaa ja lapsilähtöistä. Koululta tulee tarvittaessa saattaja oppilaiden mukaan.

29.9.2025

4. Tavoitteet ja hyödyt

4.1 Osallisuus ja vaikuttaminen

Lasten parlamentti tarjoaa lapsille mahdollisuuden vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon ja nostaa heidän äänensä paremmin kuuluviin. Parlamentin jäsenet voivat saatella käsiteltyjä teemoja yhdessä sovituin käytännöin esimerkiksi oppilaskuntien keskuuteen erilaisten tapahtumien, tempausten tai kampanjoiden avulla. Tarvittaessa tietoa kerätään myös nuoremmilta lapsilta varhaiskasvatuksen palvelujen kautta. Lasten toiveista riippuen käsiteltyjä teemoja voidaan viedä myös päättäjien tietoisuuteen sekä lasten vapaa-ajan ympäristöihin. Tarkoituksena on myös luoda vuoropuhelua nuorisovaltuuston kanssa, jolla on mahdollisuus viedä viestiä lasten parlamentilta esimerkiksi lautakuntiin.

4.2 Demokratia- ja vaikuttamistaidot

Toiminta opettaa lapsille tärkeitä demokratia- ja vaikuttamistaitoja, jotka ovat hyödyllisiä heidän tulevaisuutensa kannalta. On eriarvoisen tärkeää, että jokaisella on oikeus ja mahdollisuus vaikuttaa parlamentissa käsiteltyihin asioihin ja saada näin äänensä kuuluviin. Tämä vaatii vuoropuhelua parlamentin edustajien sekä muiden ikäryhmään kuuluvien välillä. Lasten parlamentti kokoaa ajankohtaista tietoa muilta nuorilta sekä miettii konkreettisia vaikuttamismahdollisuuksia.

4.3 Yhteistyö ja yhteisöllisyys

Parlamentti edistää yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä lasten keskuudessa sekä luo heille mahdollisuuden tutustua muihin ikätovereihin ja vaikuttaa yhdessä. Järjestettävät tapahtumat ja tempaukset voivat luoda yhteisöllisyyttä ja aidon kokemuksen vaikuttamisesta. Lisäksi yhteinen agenda voi myös luoda yhteisöllisyyttä eri koulujen välillä. Toimintamalli tukee yhteistyötaitoja, sillä lapset saavat ryhmänä pohtia kompromisseja kollektiivisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tarkoituksena on luoda lapsille turvallinen ideointiympäristö, jossa kaikkien näkemyksiä kuullaan ja kunnioitetaan.

29.9.2025

Lähteet:

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -mallin digipalvelu. Osoitteessa <https://lapsiystavallinenkunta.fi>
Suomen UNICEF, Lapsiparlamenttitoiminnan käsikirja - vinkkejä lasten osallisuuteen. Osoitteessa
<https://www.lapsiystavallinenkunta.fi/sites/default/files/2025-04/2025-04-04-lapsiparlamenttitoiminnan-kasikirja-unicef.pdf>

UNICEF, Lapsen oikeuksien sopimus. Osoitteessa <https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimuksen-koko-teksti/>